ECLI:LV:AT:2022:0309.11905005219.7.L
Lieta Nr. 11905005219, SKK-292/2022
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2022.gada 9.martā

Tiesa šādā sastāvā: senatores Inguna Radzeviča, Aija Branta, Inese Laura Zemīte,

iepazinusies ar apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāves Intas Tūmanes kasācijas sūdzībām par Zemgales apgabaltiesas 2022.gada 21.janvāra spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Apsūdzētais /pers. A/ un viņa aizstāve kasācijas sūdzībās norādījuši, ka 1) lieta apelācijas instances tiesā nepamatoti iztiesāta rakstveida procesā, liedzot apsūdzētajam Kriminālprocesa likuma 71.panta 2.punktā un 72.panta otrajā daļā paredzētās tiesības piedalīties lietas iztiesāšanā un tiesības teikt pēdējo vārdu, tādējādi nepamatoti ierobežojot apsūdzētā tiesības uz aizstāvību un tiesības uz taisnīgu tiesu kopumā; 2) tiesa nepamatoti noraidījusi apsūdzētā lūgumus: a) par liecinieku /pers. B/ un /pers. C/ atkārtotu aicināšanu un nopratināšanu apelācijas instances tiesā, b) par liecinieka /pers. D/ aicināšanu un nopratināšanu apelācijas instances tiesā, c) par apsūdzētā labās rokas virsdelnas apskati.

Papildus tam aizstāve kasācijas sūdzībā norādījusi, ka: 1) izskatāmajā lietā pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi nav pierādīti ārpus saprātīgām šaubām, līdz ar to tiesa nepamatoti nav taisījusi attaisnojošu spriedumu, atzīstot, ka apsūdzētā /pers. A/ piedalīšanās inkriminētajā noziedzīgajā nodarījuma nav pierādīta; 2) liecinieku /pers. B/, /pers. C/ un /pers. E/ liecības nav izvērtētas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 127.panta otrās daļas, 128. un 130.panta prasībām; 3) policijas darbinieka /pers. E/ ziņojumos ietvertās ziņas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 130.panta ceturto daļu nav izmantojamas pierādīšanā, jo iegūtas Kriminālprocesa likuma 51.panta 5.punktā norādītajos interešu konflikta apstākļos; 4) tiesa nepamatoti atzinusi, ka inkriminētās darbības ar psihotropo vielu izdarītas realizācijas nolūkā.

Papildus tam apsūdzētais kasācijas sūdzībā norādījis, ka: 1) liecinieka /pers. C/ liecības par noziedzīgā nodarījuma organizatora pazīmēm neatbilst apsūdzētā izskatam; 2) kriminālprocess nepamatoti sadalīts; 3) tiesa nav izsniegusi apsūdzētajam pirmās instances tiesas sēžu skaņu ierakstus; 4) pirmās instances tiesā apsūdzētajam nav nodrošināta iespēja tikties ar aizstāvi konfidenciālos apstākļos; 5) apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka apsūdzētais nav pārsūdzējis pirmās instances tiesas spriedumu daļā par viņam noteikto sodu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta otrās daļas 2.punktu tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāves kasācijas sūdzību argumenti par lietas nepamatotu iztiesāšanu apelācijas kārtībā rakstveida procesā nerada šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu.

No lietas materiāliem redzams, ka apelācijas instances tiesa pieņēmusi lēmumu iztiesāt lietu rakstveida procesā, pamatojoties uz: 1) 2020.gada 5.jūnija Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta pirmo daļu, kas noteic, ka krimināllietu apelācijas kārtībā var iztiesāt rakstveida procesā arī gadījumos, kas nav minēti Kriminālprocesa likumā, savukārt prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, var izteikt lūgumu, to pamatojot, lietu izskatīt mutvārdu procesā, kā arī, pamatojoties uz šā likuma 10.[1] panta ceturto daļu, kas noteic, ka lietu izskatīšana mutvārdu procesā klātienē notiek, ja lietas izskatīšanu nav iespējams nodrošināt rakstveidā vai izmantojot videokonferenci; 2) Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojuma Nr.720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" 1.punktu, kas noteica, ka visā valsts teritorijā izsludināta ārkārtējā situācija no 2021.gada 11.oktobra līdz 2022.gada 28.februārim, un 5.49.27.1.punktu, kas noteica, ka tiesa maksimāli izmanto rakstveida procesu vai lietas izskata attālināti.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi apsūdzētā iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā un atzinusi, ka lietu iespējams iztiesāt rakstveida procesā, nepārkāpjot apsūdzētā tiesības uz aizstāvību un tiesības uz lietas iztiesāšanu taisnīgā tiesā. Tiesa norādījusi, ka pirmās instances tiesā lieta tika iztiesāta mutvārdu procesā. Tiesas sēdē apsūdzētais sniedza liecības un plaši izmantoja tiesības teikt tiesai pēdējo vārdu. Par pirmās instances tiesas spriedumu gan apsūdzētais /pers. A/, gan viņa aizstāve iesnieguši apjomīgas apelācijas sūdzības, kurās sīki izklāstījuši iebildumus pret pirmās instances tiesas spriedumu. Turklāt apsūdzētais iesniedzis arī apelācijas sūdzības papildinājumus un rakstveida pierādījumus.

Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētā /pers. A/ formālā vēlme piedalīties krimināllietas iztiesāšanā klātienē, lai teiktu pēdējo vārdu, pati par sevi nevar būt par pamatu, kas liedz lietas iztiesāšanu apelācijas kārtībā rakstveida procesā.

Senāts atzīst, ka apsūdzētā un viņa aizstāves kasācijas sūdzību argumenti šajā daļā nerada šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu. Turklāt izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā, jo kasācijas sūdzību argumenti nav saistīti ar tiesību normu interpretāciju, kas varētu būt nozīmīga tiesu praksē.

Tādējādi šajā daļā konstatējams Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta otrās daļas 2.punktā norādītais pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmo daļu tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572.pantā un 573.panta pirmajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 573.panta pirmās daļas nosacījumiem nolēmumu tiesiskumu kasācijas kārtībā pārbauda tikai tādā gadījumā, ja kasācijas sūdzībā vai protestā izteiktā prasība pamatota ar Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Savukārt šā panta trešā daļa noteic, ka kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 560.panta otro daļu, argumentēti noraidījusi apsūdzētā lūgumu

par liecinieku /pers. B/ un /pers. C/ atkārtotu aicināšanu un nopratināšanu apelācijas instances tiesā, norādot, ka šie liecinieki nopratināti pirmās instances tiesā, un apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par šo liecinieku liecību pilnīgumu vai par apsūdzētā iespējamo vainīgumu inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā.

Tāpat apelācijas instances tiesa argumentēti noraidījusi apsūdzētā lūgumu par liecinieka /pers. D/ aicināšanu un nopratināšanu apelācijas instances tiesā, norādot, ka apsūdzētais pretēji Kriminālprocesa likuma 551.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktajam nav atklājis, par kādiem apstākļiem šī persona varētu liecināt. Turklāt, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 23.pantu, tiesa norādījusi, ka lietas iztiesāšanas apjomu un ietvarus noteic pret konkrēto personu celtā apsūdzība, kuru tiesa izskata un izlemj neatkarīgi no citu personu iespējamās dalības vai līdzdalības inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un argumentēti noraidījusi arī apsūdzētā lūgumu par viņa labās rokas virsdelnas apskati, norādot, ka šādas apskates veikšana nesniegs ziņas par to, kādi tetovējumi bija uz apsūdzētā labās rokas virsdelnas 2019.gada 5.septembrī.

Senāts jau iepriekš vairākkārt norādījis, ka apsūdzēto personu vai viņu aizstāvju pieteikto lūgumu motivēta noraidīšana lietas iztiesāšanas laikā nav vērtējama kā apsūdzētā tiesību ierobežošana, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 496.panta otrās daļas nosacījumiem tiesai prokurora, cietušā, apsūdzētā un viņa aizstāvja lūgumi ir jāizvērtē un jāizlemj, bet tai nav pienākuma šos lūgumus apmierināt (*Augstākās tiesas 2013.gada 28.marta lēmums lietā Nr. SKK-23/2013 (11518019407); Augstākās tiesas 2015.gada 17.septembra lēmums lietā Nr. SKK-473/2015 (11096124414); Augstākās tiesas 2018.gada 12.septembra lēmums lietā Nr. SKK-448/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0912.11120090614.3.L)*).

Apsūdzētais /pers. A/ un viņa aizstāve kasācijas sūdzībās nav pamatojuši, kā šo lūgumu noraidīšana ir ietekmējusi apsūdzētā tiesības uz aizstāvību un tiesības uz taisnīgu tiesu kopumā, aprobežojoties šajā daļā vienīgi ar vispārīgiem apgalvojumiem.

Tāpat apsūdzētais nav pamatojis savus apgalvojumus par to, ka pirmās instances tiesā viņam nav nodrošināta iespēja konfidenciāli tikties ar aizstāvi. Apsūdzētais nav norādījis, kad un kādos apstākļos viņš tiesai šādu tikšanos lūdzis, bet tiesa šo lūgumu nepamatoti noraidījusi.

Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka pirmās instances tiesas sēžu skaņu ieraksti tehnisku iemeslu dēļ nav veikti, bet tiesas sēžu gaita atspoguļota rakstveidā tiesas sēžu protokolos. Apsūdzētais /pers. A/ kasācijas sūdzībā nav norādījis, kādus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus pirmās instances tiesa šādos apstākļos pieļāvusi, nenosūtot viņam tiesas sēžu skaņu ierakstus.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka apsūdzētā un viņa aizstāves kasācijas sūdzības šajā daļā nav pamatotas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 573.panta pirmās daļas prasībām.

Senāts konstatē, ka pārējā kasācijas sūdzību daļā apsūdzētais /pers. A/ un viņa aizstāve atkārtojuši apelācijas sūdzību argumentus, kurus apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un motivēti noraidījusi.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētā /pers. A/ vainīgums inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pierādīts ārpus saprātīgām šaubām un viņa darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 253.^{1} panta trešās daļas. Atstājot pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētā vainīgumu negrozītu, apelācijas instances tiesa norādījusi, ka pirmās instances tiesa ir rūpīgi izvērtējusi lietā iegūto pierādījumu ticamību atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128.panta otrajā daļā noteiktajam to kopumā un savstarpējā sakarībā, kā arī sniegusi pareizu /pers. A/ nodarījuma juridisko kvalifikāciju, pamatojot savus atzinumus ar tiesību doktrīnā sniegtajām atziņām.

Apelācijas instances tiesa atkārtoti izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, arī liecinieku /pers. B/ un /pers. C/ liecības, un norādījusi, ka pirmās instances tiesa pamatoti par ticamām atzinusi /pers. C/ pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības, jo tās atbilst citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, tajā skaitā /pers. B/ pirmstiesas kriminālprocesā un tiesā sniegtajām liecībām, protokolā par apsūdzētā /pers. A/ uzrādīšanu atpazīšanai /pers. B/ un apsūdzētā /pers. A/ un /pers. B/ konfrontēšanas protokolā norādītajām ziņām, kā arī citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, kas apstiprina, ka tieši apsūdzētais /pers. A/, saukts arī par /Iesauka/, bija tā persona, kura organizēja braucienu uz Iecavu pēc amfetamīna.

Apelācijas instances tiesa argumentēti atzinusi, ka apsūdzētā /pers. A/ auguma garums – 172 cm – un arī pārējie parametri nav krasā pretrunā liecinieku /pers. B/ un /pers. C/ pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajam noziegumа organizatora aprakstam, turklāt /pers. A/ konstatējami plaši tetovējumi uz ķermeņa, tajā skaitā uz abām rokām.

Tāpat apelācijas instances tiesa argumentēti atzinusi par pierādītu, ka inkriminētās darbības ar psihotropo vielu veiktas realizācijas nolūkā, norādot arī uz to, ka izņemtās psihotropās vielas daudzums vairāk nekā 1900 reizes pārsniedz apmēru, no kura šīs vielas daudzums vairs nav atzīstams par nelielu.

Apelācijas instances tiesa, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma normām un judikatūras atziņām, motivēti noraidījusi arī apsūdzētā /pers. A/ aizstāves apgalvojumus par to, ka policijas darbinieka /pers. E/ ziņojumos ietvertās ziņas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 130.panta ceturto daļu nav izmantojamas pierādīšanā, jo iegūtas Kriminālprocesa likuma 51.panta 5.punktā norādītajos interešu konflikta apstākļos. Tiesa konstatējusi, ka policijas darbinieks /pers. E/ izskatāmajā kriminālprocesā 2019.gada 5.septembrī un 29.novembrī ir rakstījis ziņojumus, bet nekad nav bijis Kriminālprocesa likuma 51.panta 5.punktā norādīto personu – liecinieka, cietušā vai viņa pārstāvja vai personas, kura īsteno aizstāvību vai ir veikusi aizstāvību vai cietušā pārstāvību, – statusā. Savukārt liecības /pers. E/ sniedzis tikai pirmās instances tiesā un pēc liecību sniegšanas nekādas procesuālās darbības izskatāmajā lietā vairs nav veicis. Savukārt lieciniekа /pers. E/ liecību ticamība izskatāmajā lietā ir izvērtēta atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128.panta nosacījumiem.

Tāpat apelācijas instances tiesa argumentēti noraidījusi apsūdzētā /pers. A/ apgalvojumus par to, ka kriminālprocess sadalīts nepamatoti. Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 391.panta pirmās daļas 2.punktu, tiesa norādījusi, ka procesa virzītājam kriminālprocess jāizdala atsevišķā lietvedībā, ja pirmstiesas procesā nav noskaidrota tās personas identitāte, kura noziedzīgu nodarījumu izdarījusi grupā. Apelācijas instances tiesa secinājusi, ka ziņas par apsūdzētā /pers. A/ identitāti ir iegūtas tikai 2019.gada 28.novembrī, un līdz ar to atzinusi, ka kriminālprocess sadalīts pamatoti.

Apelācijas instances tiesa norādījusi, ka apsūdzētais /pers. A/ pirmās instances tiesas spriedumu daļā par viņam noteikto sodu nav pārsūdzējis. Šāds atzinums izriet apsūdzētā /pers. A/ apelācijas sūdzības satura. Vienlaikus apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu, atzinusi par nepieciešamu pārsniegt iesniegto apelācijas sūdzību apjomu, jo tai radušās šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā /pers. A/ atbildību pastiprinošo apstākli. Tiesa secinājusi, ka minētais atbildību pastiprinošais apstāklis konstatēts nepamatoti, atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētajam noteikto sodu un samazinājusi piespriesto sodu. Nosakot sodu, apelācijas instances tiesa ņēmusi vērā arī apsūdzētā /pers. A/ veselības stāvokli raksturojošās ziņas.

Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāves kasācijas sūdzību argumenti šajā daļā saistīti ar viņu subjektīvo viedokli par lietā iegūto pierādījumu vērtējumu, savukārt lietā iegūto pierādījumu izvērtēšanu atbilstoši likumam veic tā tiesa, kas iztiesā lietu pēc būtības. Senāts konstatē, ka apsūdzētā un viņa aizstāves kasācijas sūdzību argumenti faktiski pauž viņu neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus, un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu.

Tādējādi šajā daļā konstatējams Kriminālprocesa likuma 573.^{1} panta pirmajā daļā paredzētais pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību.

Ievērojot minēto, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573.panta trešo un piekto daļu un 573.^{1} panta pirmo daļu un otrās daļas 2.punktu, tiesa

nolēma:

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.
Lēmums nav pārsūdzams.

I. Radzeviča A. Branta I.L. Zemīte